

ARVIDSJAURS KOMMUN

RIKTLINJER

UPPLÅTELSE AV

OFFENTLIG PLATS

Inledning

För att få använda offentliga platser till något annat än vad de är till för, krävs normalt alltid tillstånd av polismyndigheten. Kommunen yttrar sig över ansökningarna och har vetorätt, d v s polismyndigheten kan inte utfärda tillstånd om kommunen avstyrkt ansökan

Våra gator, gångbanor, torg och parker är i huvudsak offentlig plats, platser som tillhör alla, och används till mycket mer än vad de från början upplåtits till. De ska nyttjas för att staden ska vara fungerande. Gång-, cykel- och biltrafik får mer och mer försöka samsas med reklamskyltar, gatuförsäljare, uteserveringar och containrar. Efterfrågan på att använda allmän platsmark ökar ständigt. Detta påverkar markanvändning, miljö, ordning och säkerhet.

Kommunen har rätt att ställa de villkor för markanvändningen som behövs för att kunna fullgöra sin uppgift som ägare eller förvaltare av den offentliga platsen. Kommunen har dock inte rätt att ställa villkor för tillstånd på kvartersmark. Om kommunen är markägare till kvartersmarken kan kommunen komma att upplåta marken genom ett civilrättsligt avtal.

Polisens beslut ska innehålla de villkor som kommunen har ställt. Om den som fått tillståndet bryter mot villkoren kan polisen återkalla tillståndet.

Varför behöver vi riktlinjer

En upplåtelsepolicy/riktlinjer underlättar både för den som skall fatta beslut om kommunens yttrande och för dem som söker tillstånd

Det är viktigt att kommunen inom sig samordnar hanteringen av upplåtelseärendena. De underlättar för alla parter. Kommunen får bättre förutsättningar för en konsekvent och kunnig handläggning, polisen kan inhämta sina remissvar från ett ställe inom kommunen och för allmänheten blir upplåtelseförfarandet enklare ju färre personer den sökande måste vända sig till.

Utöver innehållet i dessa riktlinjer kan det finnas andra dokument med riktlinjer som ska följas vid markupplåtelse. Hänvisning till aktuella dokument sker under varje upplåtelse typ.

Definition av offentlig plats,

Ordningslagen utgår från begreppet offentlig plats och det begreppet innefattar mer än begreppet allmän plats, som återfinns i Plan- och Bygglagen. Detta innebär i princip att allt mark som antingen är allmän plats eller sådan mark dit allmänheten har tillgång eller som används för allmän trafik

Exempel: gator, gångbanor, torg, parker eller naturmark.

Detaljplan: Arvidsjaur, Moskosel, Glommerträsk (Suddesjaur)

Som komplement till Ordninglagen har kommunen antagit en lokal ordningsföreskrift och en lokal torghandelsföreskrift.

Enligt kommunens lokala ordningsföreskrift skall följande områden jämnställas med offentlig plats. Storgatan, Stationsgatan, Nygatan, Västra skolgatan, Östra skolgatan, Nyborgsgatan, Östra strandvägen, Västlundavägen, Marklundsparken, Johannaparken, Lilla Eden, Köpmantorget, Nyborgstjärn samt angränsande områden, samtliga skolgårdar samt områden för fritidsanläggningar

Lagar och bestämmelser

Enligt 1 kap 2 § i ordninglagen avses med offentlig plats bl a gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som offentlig plats och som har upplåtits för sitt ändamål.

De lagar som vanligen berörs i frågor som rör offentliga platser är:

- **Ordningslagen** (SFS 1993:1617) Styr bland annat principerna för upplåtelse av offentliga platser.
- **Lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelse av allmän plats** (SFS 1957:259) Ger kommun möjlighet att ta ut ersättning. Avgiften utgår med belopp som kan anses skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. Grunder för beräkning av avgiften beslutas av kommunfullmäktige.
- **Konkurrenslagen** (SFS 1993:20) Syftar till att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens. Det är t ex inte tillåtet att i en lokal torghandelsstadga skriva in ett förbud mot försäljning av vissa varor i syfte att skydda den etablerade handeln mot konkurrens från torgförsäljarna.
- **Lagen om tillfällig försäljning** (SFS 1990:1183) Reglerar bland annat vilken typ av försäljning som är tillståndspliktig.
- **Väglagen** (1971:948) För allmänna vägar krävs inget polistillstånd för åtgärder som regleras i väglagen. Tillstånd för sådana åtgärder lämnas av väghållningsmyndigheten eller länsstyrelsen.

Att uppföra byggnad eller reklamordning på offentlig plats kräver förutom polistillstånd även bygglov enligt 8 kap 1 och 3 § Plan- och Bygglagen.

Beskrivning av arbetsgång:

Den sökande vänder sig till polisen med en formell ansökan.

1. Polisen sänder ansökan på remiss
2. Kommunen handlägger ansökan. (Kommunstyrelsen har uppdraget att handlägga upplåtelser inom kommunen, och bör delegera beslutanderätten till en anställd inom förvaltningen för att förenkla och få en snabb handläggning)
3. Kommunen meddelar villkor för tillstånd och anger avgift. Följande punkter är en generell checklista vad kommunen bör ta ställning till vid en ansökan om att få använda en offentlig plats:
  - Geografiska avgränsningar
  - Teknisk försörjning
  - Framkomlighet
  - Upplåtelsestider
  - Utformning, utseende, färgsättning mm
  - Fysisk utformning: funktion, längd, bredd och höjd
  - Säkerhet
  - Krav på bygglov eller andra tillstånd
  - Renhållning
  - Avgifter (enligt en fastställd taxa)
4. Kommunen överlämnar sitt yttrande till polisen.
5. Polisen fattar beslut om tillstånd och meddelar sitt beslut till den sökande. Polisen prövar ansökningen med hänsyn till trafik, gångtrafik, allmän ordning och säkerhet.
6. Polisens tillstånd kan överklagas till länsrätten.

Upplåtelse typer och riktlinjer

Skyltar/ reklampelare

Fristående skyltar bör medges endast i direkt anslutning till verksamheten om lämplig plats på tomt eller fasad inte finns.

Byggskyltar bör i första hand placeras inom byggområdet.

Skyltar bör ej placeras i parker eller runt Nyborgstjärnen .

Vägvisnings- och hänvisningsskyltar tillåts endast i form av vägmärkesskyltning enligt Vägverkets handbok om vägvisning eller som gemensamma infarts- och orienteringsskyltar för industri- och handelsområden.

Stor restriktivitet gäller för affischpelare och stortavlor/ affischtavlor.

Banderoller och vepor tillåts endast en begränsad tid eftersom dessa skyltar till sin art är just tillfälliga.

Tillfällig skyltning tex inför större evenemang kan placeras vid 95:an men bör utformas på ett gediget och kvalitativt sätt

Riktlinjer för skyltning i Arvidsjaur kommun skall följas.

”Trottoarpratare”

Skyltar på mark, s.k. ”trottoarpratare” eller liknande anordningar får inte hindra framkomligheten och utgöra annan fara för synskadade och rörelsehindrade. De tillåts endast i måttlig omfattning. För att inte vara ett hinder måste skylten stå intill fastigheten och den får inte sticka ut mer än 60 cm. Då möbleringszon finns, skall denna användas. Skylten får endast stå ute dagtid.

Affischering

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns. Affischer på byggnader, stolpar, plank, staket och träd ger ett skräpigt intryck och bör därför avstyrkas. Affischering och reklam ut mot gatan skall göras på speciellt avsedda platser (skvallerstommen, anlagstavlor) eller i skyltfönster.

Valaffischering

Tillstånd till valaffischering tillstyrks normalt för en period av fem veckor före valdagen och ska tas bort senast en vecka efter valdagen. Valaffischer i detta sammanhang inkluderar alla typer av valpropaganda. Affischtavlorna ska vara förankrade så att de inte blåser omkull och ska under tiden de sitter uppe kontrolleras så att de är i ordentligt skick. Storleken på valaffisch bör inte överstiga ca 3 m längd och ca 1 m höjd. Affischer uppsatta på permanenta reklampelare eller affischtavlor är undantagna från dessa måttkrav.

Uteserveringar

Uteserveringar måste anpassas till omgivningen så att de ger seriöst och snyggt helhetsintryck. Uteserveringar skall vara tillgängliga för funktionshindrade.

Riktlinjer för utformning och placering av uteserveringar:

- Uteserveringen skall vara väl avgränsad men får gärna vara luftig och genomskinlig. Avgränsande "väggar" eller staket får ej vara högre än 1,10 m ovanför omgivande markyta.
- Uteserveringen får ej placeras så att den skymmer sikten för trafik i t.ex. korsningar.
- Inglasningar eller traditionella väggar tillåts ej. Utanför avgränsningen skall det alltid finnas en gångyta med minsta bredd på 1,50 m.
- Serveringen skall anpassas i form och färg till platsen och byggnadens karaktär.
- Serveringarna skall inte ha "golv" utan marken ska fungera som golv.
- Inga fasta tak får förekomma. Eventuella tak över uteserveringar skall utgöras av parasoller eller markiser som lätt går att fälla in och ut. Markisen får inte ha den storleken att den behöver stöd i framkanten.
- Stolar och bord bör väljas med omsorg så att de passar in i stadsmiljön. Plastmöbler bör undvikas.

Försäljning

Torgstånd bör i första hand placeras på torgplatserna enligt kommunens lokala torgstadga. Inget polistillstånd behövs för upplåtelse av dessa platser. Hur dessa får användas regleras i den lokala torgstadgan. Ansökan om sådan torgplats görs på kommunens reception.

Torghandel på andra platser tex. längs Storgatan bör endast tillåtas under A-smällen, större marknader, skyltsöndag, och liknande evenemang. Parkering och trafik måste dock fungera, och olägenheter för omgivningen minimeras.

Tillstånd för eventuella avstängningar av gata och omledning av trafik söks hos trafiknämnden och väghållningsmyndigheten.

Skyltvaror bör placeras direkt mot den egna lokalens fasad och endast förekomma i måttlig omfattning. Hänsyn måste tas till närbelägna butiker och tillgänglighet för allmänheten. Varuskyltningen/ skyltvarorna ska tas in efter affärstidens slut.

Cirkus

Ingen lämplig offentlig plats finns för närvarande för detta ändamål. Platsen bör vara förberedd för vatten, avlopp och el. Hänsyn till trafik och parkering krävs också.

Tillfälliga arrangemang t.ex. konserter, festivaler m.m

Köpmantorget eller Lilla Eden bör användas i första hand.

Parkering och trafik måste fungera, och olägenheter för omgivningen minimeras.

Tillstånd för eventuella avstängningar av gata och omledning av trafik söks hos trafiknämnden och väghållningsmyndigheten.

Valstugor

Tillstånd till uppställning av valstugor tillstyrks normalt för en period av fem veckor före valdagen och ska tas bort senast en vecka efter valdagen. De bör lokaliseras vid Medboragarhuset eller Köpmantorget i första hand.

Övriga upplåtelser

Containrar, upplag, kiosker, byggställningar m.m. bedöms med hänsyn till att framkomlighet och tillgänglighet liksom säkerhet ska tillgodoses, samt att det är lämpligt med hänsyn till stadsbilden och olägenheter för omgivningen.

Viktigt att tänka på:

- att framkomlighet och tillgänglighet liksom säkerhet ska tillgodoses. Särskild hänsyn ska tas till funktionshindrade,
- att parkering och trafik måste fungera, Om upplåtelsen medför behov av trafikavstängning av gata/väg, omledning av trafik eller upplåtelse av gatumark/trottoar krävs en godkänd trafikplaneringsplan.
- att skador och slitage på mark och anläggningar ska förebyggas och om de ändå uppstår ska de återställas av tillståndsinnehavaren.
- att den upplåtna platsen ska städas och hållas i ordning.

Avgift för att använda offentlig plats

För användning av offentlig plats, och område som kommunen jämställt med sådan plats, har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som kommunfullmäktige har beslutat. Polisen tar också en handlägningsavgift för tillståndsansökan.